

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor.	Egy évre	16 kor.
Egy évre	6	Fél évre	8
Fél évre	3	Negyed évre	4
Negyed évre	2	Egy óra	1
Egy óra	1	Egy óra	1
Egyösszam ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Politikai rovatvezető: **Dr. BOROSS LAJOS.**
 Felelős szerkesztő ideiglenesen: **SZÉKELY IMRE.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnyire megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A harc folytatása.

Debreczen, nov. 12.

A bécsi generális urak előtt főhadnagy egyenruhában tetszelgő Tisza István, ujdonsült kormányával éppen olyan kudarcot fog vallani, mint Széll és Héderváry, a kik bécsi parancs szerint akarnák intézni az ország ügyeit. Tisza sem akarja figyelembe venni, hogy most talpra állott a nemzet s követeli törvényben gyökerező jogait. Ez a nemtörődömség, ez az arisztokratikus semmibe vevés fogja nyakát szegni a Tiszakormányának, mely vigan adja ki a rendeletet a szorosok előkészítésére s minden intézkedést megtesz a kormány kényelmes berendezkedésére. Ebből azonban a tények mutatják, semmi se lesz. Tisza gróf ur arra számított, hogy az ő szép szeméért, maszlaggal teli beszédéért, melyben banális frázisokat puffogatott — leszerel az ellenzék. Azt várta a korrupció atyamesterének édes magzatja, hogy a függetlenségi párt, — mely a nemzet megbizásából immár közel egy esztendeje küzd minden törvényes parlamenti eszközzel a magyar nyelv jogáért — hódolattal lerakja a fegyvert az ő huszáruniformisa előtt. Balga hit, nevetséges, hiu képzelődés!

A Kossuth-párt e héten tartott értekezlete elé, fokozott érdeklődéssel te-

kintett az egész ország közvéleménye. Mert ez az értekezlet volt hivatott eldönteni azt, hogy milyen események várhatók a politikában s elsősorban: vajjon sikerrel operál-e a geszti földesúr, a kinek közgazdasági tevékenységéről csodálatosan — mély bölcseséggel — hallgatnak a Tisza-pártívá vedlett ujságok. A kormány részéről telekürtölték a világot, hogy a békekötéstől csak egy-két nap választ el bennünket. Egy paraszthajszál még — mondták — s Tisza István győzött az egész vonalon. Csalódtak. A Kossuth párt értekezlete óta eltelt pár nap beigazolta, hogy a párt s vele a többi ellenzéki frakciók nem árulják el az igaz ügyet, hanem kellehetlenül folytatják a megkezdett harcot. A csatasorból nem fog kiállni senki se: a kormány szemben találja magát a nagy és hatalmas ellenzékkel, mely elszántan tör magának utat s meg sem áll addig, míg a jogos nemzeti kívánalmak teljesítését nem mutatja fel. És azok is roppant csalódtak, kik pártszakadást reméltek. Mint láthatják, se leszerelés, se pártváltság nincsen. A párt, Kossuth Ferencz indítványára, egyhangulag kimondta, hogy a további harc ügyét nyílt kérdésnek hagyja. Tegye mindenki azt, amit jónak lát; ha kedve volna valakinek visszavonulni a nemzetre oly válságos időszakban: tessék

— de a lelkiismeretén kívül a választói előtt is indokolja meg álláspontját. Viszont: aki azt látja és érzi, hogy tartozó kötelessége tovább küzdeni, tovább, egész a végtelenségig, annak se pártelnök, se párthatározat nem áll útjában.

A függetlenségi pártnak ugyszólván valamennyi tagja jelen volt azon az értekezleten, mely egyhangulag hozta meg nevezetes és a jövő alakulásaira döntő befolyású határozatát. Ez a határozat pedig röviden, világosan és félremagyarázhatatlanul azt jelenti, hogy a függetlenségi párt az obstrukciót tovább folytatja. Tisza programja nem érdemes semmiféle támogatásra. És minthogy teljesen fumiálja a nemzetnek nyelvéhez való szent jogát: minden becsületes hazafiúnak arra kell törekedni, hogy ezt a kormányt olyan váltsa föl, mely nemzeti programmal jelenik meg az országgyűlés előtt.

Azt mondogatják, hogy a Kossuth-pártban sok hive van az ugynevezett békés kibontakozásnak. Nem igaz. Mindössze néhány embernek volt erre hajlandósága, de hisszük, hogy a párt zömének lelkes hangulata, harczképessége őket is sorakoztatja a küzdő táborba. Szükség is van erre, mert most már elkerülhetetlenül következnek az új képviselőválasztások.

Ebbe pedig egységesen kell bele-

A kloroform hatásában.

— A mi engem illet — szölt a szép mme Chaligny — ha operáció alá kellene magam vetnem és elaltatásra volna szükség csak s olyan orvos által engedném ezt megtenni, a kit jól ismerek . . . Gondolja el, minő szép lehet az, ha egy szerelmes ember altat el . . .

Az öreg orvos, a ki az egész társaságban mindedig hallgatag volt, most megszólalt.

— Nem, asszonyom nem. Sőt azt merem mondani, hogy szerelmes orvosra sohasem volna szabad magát bízni.

— De miért? hát kell-e édesebb valami annál, mint az „ujjászületés” alkalmával őt pillantani meg legelőször?

— Mindenekelőtt — felelte mosolygva az öreg orvos — az ébredés legkevésbé mondható poétikusnak. A beteg, a ki altatószerekből fölébred, oly mámoros, hogy gondolkodni alig képes eltekintve attól a vesztélytől, ha az orvos idegessége évén egyáltalán fel sem ébred. Elmondok különben egy esetet. Nagyon régen történt s az eset

szereplői már nem is élnek; én vagyok az egyetlen, a ki annak hősei közül még életben van. Ma hetven éves vagyok és akkor huszonegy éves voltam; ebből ítélhetnek . . .

Kórházi orvos voltam, mikor azzal a hölgygyel megismerkedtem, a ki életem nagy, egyetlen szerelme volt. A láthatásáért a legesztelenebb vakmerőségekre voltam képes; hogy pedig soha a gyanu árnyéka se férhesen hozzá, meg meg is ölettem volna magam szívesen.

Nagyon fiatalok voltunk. Husz évvel idősebb emberhez adták őt feleségül és mondhatom, épen oly szenvedélyvel szeretett engem, mint én őt.

Hónapok óta tartott már a viszonyunk, titkon, boldogan — a mikor egy reggel a férje sürgősen magához hivatott, mert az asszony súlyosan beteg.

Futottam hozzá. Sápadtan, lihegve és rémülettel a szememben láttam a szép nőt, olyan állapotban, a mint naponta láthatók egyes betegek a kórházakban.

Előtte való este még együtt voltam s emlékeztem, hogy panaszkodott valami fáj-

dalom miatt az oldalában. Reggel aztán éles sik lylal esett össze a férje karjai közt.

Nagyon veszélyes volt az állapota s nem volt egyetlen óra sem vesztegetni való. Lázás sietséggel hozattuk el a főorvosomat, hogy a műtétet nyomban elvégezzük.

Mialatt a szomszédos szobát a kórházi szolgáló kellőképp elrendezte, én a betegnél voltam. Szegény kedvesem oly szomorú mosolylyal nézett reám. Aztán magához intett és halkán a fülembe sugta:

— Nem félek . . . Nem sírok . . . Hanem néked kell engem elaltatnod, csak néked engedem . . .

S a mikor tagadó mozdulatomat látta, még parancsolóbban mondta:

— De igen, igen, akarom! Nem volt sem időm, sem erőm arra, hogy nemet mondjak.

Ekkor kezdetét vette az én kalváriám. Mialatt a főorvos és segédei az előkészületeket megtették, én kezembe vettem a

menni, bizodalommal a nemzetbe vetett azon hitünkben, hogy a választók igazat fognak adni a harczoló ellenzéknek.

(Sz.)

Választási reformok.

(K. E.) Van néhány olyan alkotmányossági reform, a mely alkotmányossági reform marad akkor is, ha benne van az új kormányelnöknek programjában, akkor is, ha nincs benne. Ezek közt a legfontosabb és a mai politikai viszonyok közt a leghalaszthatatlanabb a választókerületnek a most főnnálló állapotnál arányosabb beosztása.

Kétségbe nem vonható tény az, hogy a nemzet egészére kell appellálni a felségjogokra vonatkozó Tisza-féle kijelentéssel szemben.

Másképpen pedig ez minden jogos érdeket kielégítően nem történhetik, mint hogy ha általános parlamenti reform megteremtésével igazi kifejezésre jut az új választások alkalmából a nemzet állásfoglalása.

A választói jog kiterjesztésével, az egyéges adócenzus behozatalával és a kerületek kikerekítésével tárgyalják szoros összefüggésben a parlamenti reformot, amelynek megteremtése tényleg egyedüli módja a nemzeti akarat diadalra jutásának. Ezeknek a kérdéseknek jogossága felől eltérők a vélemények, amelyek azonban egyben mind megegyeznek. Ez az egy pedig az, hogy ha más okból nem is, de méltányosságból egyrészt, szükségszerűsége miatt másrészt bizonyos határidő elteltével okvetlenül meg fognak valósulni a választói jog kiterjesztésére vonatkozó régi követelések.

Amikor azonban a nép széles rétegeit be akarjuk vinni az alkotmány sáncaiba, amelyekből eddig szűkebben ki volt zárva, óvakodnunk kell attól, hogy meggondolatlan nagylelkűséggel többet ártunk az ügynek, mint amennyit használunk.

Kijelentve és előrebocsátva azt, hogy

mi a magunk részéről határozottan kívánjuk, hogy a népképviselő csakugyan a népnek legyen a képviselője és ne csak a kiváltságos elemeket képviselje a Házban a honatyák, mint ahogy ez eddig történt, vigyázatos óvatosságot követelünk abban a felelősségteljes és terhes munkában, amely a parlamenti reformmal összefüggő kérdések gyakorlati részének tisztázását teszi elsőrangú kötelességgé.

Világosabban beszélve, különös súlyt kell fektetni a választókerületek arányosabb beosztására első sorban. Tudnivaló, hogy ez alatt a létező és szinte ordító különbségek kisebbitését, illetve csökkentését kell érteni, nem pedig a terület, az adóösszeg, vagy pedig a választók száma szerint való teljes egyenlősítést, amint ezt némelyek tévesen értelmézik.

Olyan ma a helyzet, hogy sok választókerületnek úgy kerületi, mint választói, helyesebben népességi aránytalansága első pillanatra is szembetűnő.

Az ország fővárosában például 60 ezer emberre jut egy képviselő. Háromszékben 18, Krassó-Szörényben 58 ezerre jut egy honatya. Akad olyan kerület, amelynek 35 ezer lelkét egy ember képviseli.

Amíg ilyen aránytalanságok mutatkoznak, addig ne csodálkozzunk a mostani türelmetlen és tarthatatlan állapoton, hogy néhány száz képviselő képvisel majdnem 20 millió embert.

Az elsőrendű közjogi jogositványnak, a választójognak kiterjesztését sohase követelte magasabban a nemzet, mint éppen most amikor már nem tűr tovább halasztást az a jogos kívánság, hogy végre-valahára jelentékeny több állampolgár váljék az állami hatalomnak aktív részesévé.

A debreczeni egyetem.

— A debreczeni protestáns egyetem és tanárképző intézet felállítására. —

Régi óhajta a magyarországi reformátusoknak, sőt általában a magyarországi protestánsoknak, hogy a debreczeni kollé-

gium egyetemé fejlesztessék és annak kebelében egy tanárképző intézet szerveztessék.

Ez az óhajta különösebben a budapesti zsinaton nyert hivatalos kifejezést s onnét tételt meg annak megvalósítására az első kezdeményező lépés.

Hogy az eszme mindeztideig még sem öltött testet, annak az oka részint a történetileg külön alapon fejtett egyházkerületek és régi nagy iskolák természetes féltékenysége, részint azon körülmény, hogy a protestáns egyetem és tanárképző ügye a kolozsvári theologiai fakultás ügyével kapcsolatos össze s a két külön alkotás megvalósítására a hajdan híres prot. áldozatkészség elégtelennek mutatkozott.

A legtöbb mégis azon mult, hogy nem tudtuk ez eszmét élővé és gyümölcsözővé tenni s annak feltétlen szükségéről a protestáns közvéleményt és a nemzeti nevelés barátait meggyőzni, sőt nem tudták annak egyházi életünk vezérférfiain sem megnyerni s így igazi gyakorlati eredményeket elérni.

Kétségtelen, hogy sok történt ez irányban. Egyházak, testületek, egyesek adakozásra buzdultak. A tanárok s más egyházakat szerető férfiak lelkesedtek és lelkesítettek s ha kellett, a különböző lapokban emlékiratokban is sikra szálltak mellette. De mindezek dacára a debreczeni prot. egyetem eszméje mindaddig csak egy szép ábrándkép maradt, amelynek megvalósítása ugyan kívánatos, de meiynek megvalósítása nem életszükség.

Ez az elfogás merőben téves. A debreczeni prot. egyetem nem magasabb fényűzési cikk s felállítására nem is tisztán a prot. egyházak belső hazi érdeke, hanem egyszersmind általános magasabb nemzeti közérdek és kultur szükséglet is.

Mert nemcsak azért kellene Debrecennek a prot. egyetem, — mivel ez teadé fel a fentartott számos tanintézetekre a koronát s ezáltal lenne nevelési rendszerünk teljesen kiépítve s törvénykönyvek ide vonatkozó intézkedései így nyernének megvalósulást. Még azért sem, hogy a harmadik egyetem itt épüljön fel s a magyar tudor-

kloroformos üvegesét és a beteg elaltatásához fogtam.

Alig lélegzett néhányat, már alélni kezdett. De csak pillanatra; aztán felnyitotta ismét a szemét és reám mosolygott. Hanem a másodszori kísérlet bevált. Szemei lecsukódtak.

A főorvos feltűrt ingujjakkal hozzánk lépett.

— Nos? alszik már?

A főorvos nyugodt hangjának csengése, a melyet annyiszor hallottam a kórházban, egyszeriben lecsillapította felindultságomat; a kórházban képzeltem magam, mindennapi foglalatosságomban.

— Nem, uram; még nem teljesen — feleltem.

— Akkor siessünk hát.

Ráhajoltam a betegre és kérdeztem:

— Hallja a szavamat?

Fölnyitotta a szemét és kétszer intott: „igen.”

— A fülei nem zugnak? . . . Mit hall?

Halkan sugta:

— Mintha harangok szólnának . . .

Az a pár szó azonban nagyon elfárasztotta, mert ismét elalélt.

— Folytassa, — szólt a főorvos hozzám.

És én újra kezdtem az altatást. Néhány pillanattal később a karjai erőtlennül a párnák közé sűpüdtek, az arcza pedig

elvesztette előbbi kifejezését. Ráhajoltam: rithmikus léleketéből megítélhettem, hogy alszik.

— Kezdhethük, uram — szóltam a főnökömmnek.

A betegot a műtő asztalra tették és csakhamar kezdetét vette a nagy perc. A mikor megpillantottam a kést, a mely a fehér alabástrom simaságu testbe metszett és véres vonal jelent meg a nyomában, tapasztaltságom mellett is átfutott minden tagomon a hideg; istenemre, szívesebben éreztem volna saját testemben a kést.

E pillanatban egyszerre megrázkódott a beteg . . .

A főorvos rámkiáltott:

— Hisz az ön betegé nem alszik!

Néhány csöppet öntöttem a fehér batiztba; a beteg ismét nyugodttá lett.

A főorvos újra hozzáfogott műtétéhez. Hanem a beteg másodizben is megmozdult.

Oh, hogy remegtem! Mint szerettem volna kitépni a főorvos kezéből a kést és fölkapni imádott kedvesemet, aztán elfutni vele onnan messze, messze . . . Ugy lüktetett az agyvelőm, hogy a koponyám széthasadásától félttem.

A beteg mindegyre mozgolódott. Egyszerre aztán megszólalt:

— Jean!

Összezenttem. Az én nevemet ejtette ki álomban.

És folytatta is:

— Ne sirj . . . én félek . . .

Ah, nagy ég! ha álomban elárulná a titkunkat.

Nem tehettem mást, ismét rácepegettem az üvegeze tartalmából a beteg ajkain levő batisztkendőre. Azt sem tudtam, mit teszek; gépícsen mondtam:

— Uram, nem alszik.

— Dehogy nem . . . csak önkivületében beszél . . . Az nem tesz semmit, ha csak mozdulatlanul marad . . .

Ugyanekkor megszólalt ismét halk, fájdalmas hangja:

— Nem félek . . . te . . . te fogsz engem elaltatni . . .

Rémülten gondoltam arra, hátha mámorában fölfedezi a titkunkat és a férje, a ki bizonyára a kulcslyukon tartja a fülét a másik szobában, meghallhatná . . . Eszeveszett félelemben oda tartottam az ajkaihoz az egész üvegesét; ő pedig egyre halkabban suttozta:

— Alszom . . . ezek a harangok . . .

Ha meggyógyulok, ismét sétálni fogunk, mint ezelőtt . . .

— Szépen kettesben megyünk . . . te majd aztán a karjaid közé szorítasz . . . és csókolsz . . . csókolsz . . . Oh, mily édesen tudsz csókolni! milyen boldog vagyok! . . . no még egy csókot, Jean . . .

— Arra riadtam föl, hogy a főnököm

mány és a hazafias nemzeti szellem itt nyerjen egy új védvart benne. Noha az e részekben elhelyezett számos középiskolák és a tekintélyes városokban kompakt tömegekben lakó intelligens magyarság érkei is hathatósan ezt követelik.

E követelmények mind teljesülnének ugyan tényleg a debreczeni prot. egyetem felállításával, de önmagukban még nem tennék indokolttá, hogy minden erőnk megfeszítésével, addig is, míg többi intézményeink kifejlésztve nincsenek, egy ilyen nagy arányú vállalkozáshoz fogjunk s abban való részvételre s annak megvalósítására országos támogatást is sürgezzünk.

Az egyetem nekünk önmagunkért is kell, azért mert a magyar alkotmányos állam alaptörvényeiben gyökerező s a magyarság erejét kifejtő s annak erejét növelő s végeredményében annak céljait szolgáló autonómiákat csak így érvényesíthetjük, a magyar protestantizmus nemzeti és államfentartó hivatását csak ez uton teljesíthetjük, egyházainkat s azokban a magyarságot és annak domináns erejét csak ez által tarthatjuk és növelhetjük.

A magyar protestantizmus s különösen a magyar ref. egyház feladata u. i. kettős. Egyfelől vallásérkölcsei, másfelől magyar nemzeti. Az elsőt az evangélium hirdetésével, a másodikat intézményeink teljes kiegészítésével, autonómiánk gyakorlásával és a protestantizmus szabad emberi haladást elősegítő elveinek és szellemének érvényesítésével eszközöljük.

Ez az elv és szellem pedig nemcsak a tudomány és haladás kész eredményeinek gépies átvételében és felhasználásában határozódik, hanem a tudomány tényleges művelését, a haladás öntudatos eszközölését s ezáltal az egyházainkban képviselt tiszta magyarság szellemi és anyagi tehetségének a magyar állam és a magyar nemzeti célok érdekében való közvetlen kifejtését is megköveteli.

Nekünk önmagunknak is olyan öntudatos egyéniségekre van szükségünk, a kik

megragadja a karomat és ijedten kiáltotta: — Megálljon! . . . — Hé, hé! Az érverése megszűnt!

Mindannyian borzalommal álltunk meg egy pillanatra . . .

— Nem lélegzik! . . . Hamar oxigént . . . éhert . . . hamar . . .

. . . Sajnos, későn volt már.

Ekkor vettem csak észre, hogy a kloroformos üvegcém teljesen kiürült. Lázasszagot hallgattam, hogy kedvesemet hallgatásra bírjam, fokozatosan az üvegcse egész tartalmát belelegeztetem vele . . .

Az öreg orvos kissé elhallgatott, aztán így fejezte be elbeszélését:

— Jól tudom, hogy az ilyen baleset nem a legnagyobb ritkaság; megesezt már más orvosokkal is. Mindazonáltal megvagyok győződve arról, hogy hanem reám bízták volna az elaltatást, ha nem egy közönyös orvosra, a kit hidegen hagy a nő és csak a betegét látja benne, ez a szerencsétlenség nem történt volna meg . . .

Az elbeszélő elhallgatott s a társaság némán, szomorúan maradt mozdulatlanul a szalonban, melynek levegője egyszerre olyanak tűnt, mintha szomorú őszi köd áradt volna szerte benne.

Mme Chaligny álmódzva hajtotta hátra szép fejét . . . valami távoli gondolatba elmerülve.

Ezen az estén nagyon korán oszlott szét a társaság.

önként, minden további vezetés nélkül megtalálják a társadalomban és egyházban e tehetségüknek megfelelő s őket megillető helyet és a kik szokva is vannak ahhoz, hogy ha a köznek és maguknak java azt kívánja, másra nem várva cselekedjenek, erre lépések legyenek és ezért felelősséget érezni, és elviselni tudják.

De a nemzetnek magának is az az érdeke, hogy a magyar társadalom minden alkotó eleme, minden osztálya és rétege a maga természetes környezetében teljesen kifejlésze mind azt a tehetséget, a mi benne rejlik; érvényesítse a köz javára mind azt a sajátos erőt és geniet, a melylyel bír, a mely osztályának, egyháznak, fajának történetileg kifejtett, értékes, erős, nemes tulajdonsága és jellemvonása. S ez a kötelezettsége teljes egészében a magyar kálvinista egyháznak is, mint a tiszta magyarság egy jelentékeny és értékes része összetartójának és egy magasabb társadalmi szervezetbe összefoglalójának.

E kettős nagy érdekből sürgetjük mi a debreczeni egyetem megvalósítását és annak kebeleiben egy tanárképző intézetnek a felállítását. Ezért tartjuk az egyetem létesítését mind a magyar nemzeti kultúra követelményének, mind egyházunk és autonómiánk létérdekének és elengedhetetlen feltételének.

Az egyetem és az azzal egybefüggő önálló tudományos fejlődés ránk nézve életfeltétel és valóságos létszükség. E nélkül élni nekünk annyi, mint fej és gondolkodás nélkül az alsóbbrendű állatok módjára élni s ezt oly n kifejtett autonómikus szervezet, mint a magyar protestantizmus, sokáig el nem szenvedheti s ha nemzetfentartó és erősítő hivatását be akarja tölteni, sokáig nem is szabad elszerveznie.

Az autonómia helyes értelmezése pedig még egyfelől tőlünk magasfokú értelmiséget és folyton haladó képzettséget és tudást követel másfelől azt is magával hozza, hogy mindazon tisztviselőket, a kikre egyházaink és iskoláink ellátásánál szükségünk van, önmagunk képezzük s azokat saját képünkre és hasonlatosságunkra formáljuk s ezáltal intézményeinket szellemi és egyéniségünk hű kifejezőivé tessük.

Egyházaink és iskoláink pedig csak úgy lehetnek a kálvinista és protestáns magyar nép lelkének és jellemének hű személyesítői és kifejezői, ha papjainkat és tanárainkat mi neveljük, ha fiaink is a mi körünkben és szellemünkben nőnek fel és abban képeztetnek és tartatnak is meg. Még a növény is ott virul a legszebben, a hol hazája van. A tehetség és az önálló egyéniség is ott fejlődik ki teljesen, a hol ismerős viszonyok veszik körül s a hol idegen áramlatok azt nem zavarják.

Mindezt pedig csak az egyetem és a tanárképző felállításával érhetjük el s ez lesz a módja annak is, hogy a középiskola jelesebb tanerői magukat tovább képezze és tehetségükkel a prot. egyetem ügyét akár mint rendkívüli, akár mint rendes tanárok szolgálhassák. Az egyetem tehát egyfelől lehetővé teszi, hogy a magyar nemzeti kultúra fejlesztéséhez mi protestánsok is közvetlenül hozzájárulhassunk s így értékesíti az iskoláinknál szolgáló tehetségeket és a felhalmozódó nagybecsű gyűjteményeket; másfelől képezni fogja tanárainkat s így sajátos jelleget és erőt ad középiskoláinknak s azok hatását a magyar nemzet javára megnöveli és annak kitűnő tanárait a továbbképzésre ösztönzi. A közérdeket egyéni a jogosult felekezeti és egyéni érdekekkel s ez uton az egyházat és a magyarságot erősíti.

Ha ez nem történik s a mai állapotok állandósulnak, úgy hanyatlásunk elkerülhetetlen.

Minden intézmény ugyanis azon elvet tartozik első sorban kifejtetni, mely lényegét teszi. A miénk a lelkiismereti szabadságban, az élő hitben, tudásban, az öntevékenységben és ez által a nemzeti célok és emberi haladás szolgálatában áll. E nélkül a tudomány csak kölcsönvett jószág, merő haszontárgy lesz nálunk. Valódi uraságoktól levett ócska ruha. Autonómiánk pedig egy élettelen fogalom és iskoláink vér- és lélek nélküli tanműhelyek, az állami és felekezeti hasonló intézetek halvány, egyéniségnélküli másolata, amelyek sem magunkra, sem a magyarságra nem képeznek valódi szükségletet s amelyeket más felekezetek, hatóság s az állam által felállított iskolák könnyen nélkülözhetővé is tehetnek.

Barátságból.

„A püspökladányiak kérelmére a tanács elhatározta, hogy az előadás a színházban ne félnoyezckor, hanem hétkor kezdődjék.”

A l a d á n y i a k k ó r u s b a n : Kívánjunk valamit.

1-ső l a d á n y i : De mit?

2-ik l a d á n y i : Talán, hogy essék az eső?

1-ső l a d á n y i : (Az égre tekint, a mely szürke). Az nem jó lesz emberek, hisz ha nem kívánjuk is mindjárt zuhog.

M á s o d i k (sopánkodva): Istenem, Istenem hát akkor mit kívánjunk. Egyországot egy eszméért!

H a r m a d i k (örömtől ragyogó arccal): Megvan. Megtaláltam. Kívánjuk, hogy Debreczenben ne félnoyezckor, hanem hétkor kezdődjék a színház.

M i n d : Nagyszerű. Pompás!

E g y n e m p ü s p ö k l a d á n y i : Bizonyára nagyon gyakran szoktak Debreczenbe színházba jarni!

M i n d : Soha, soha!

A n e m p ü s p ö k l a d á n y i : Akkor nem értem, miért kívánják éppen ezt.

H a r m a d i k l a d á n y i : Mert ehez a dologhoz tulajdonképpen nekünk semmi közünk és se kárunk se hasznunk nincs benne; a debreczeniek ellenben mérgeledni fognak.

II.

A d e b r e c z e n i t a n á c s : A l a d á n y i a k t e h a t a z t k í v á n j á k , h o g y a z e l o d á s o k h é t k o r k e z d ő d j e n e k . N a g y o n h e l y e s . T a l á n l e h e t n e f é l h é t k o r k e z d e n i , h o g y m é g j o b b a n ö r ü l j e n e k a l a d á n y i a i k .

A b é r l ö k s i r v a : De . . .

A t a n á c s : Csendl Erthetellen, hogy miért szólnak a bérlők ilyesmibe bele. A bérlők jegyezzék meg maguknak, hogy kötelességeik vannak, de joguk nincsenek. A színházba járhatnak ugyan és tapsolhatnak néha, ellenben ásitozniok nem szabad.

A b é r l ö k : Hát akkor mit fogunk mi a színházban ezután csinálni?

A t a n á c s (szigoruan): Ami a gukereezést illeti azt is meg fogjuk rendszabályozni. (Hirtelen nagyon barátságos hangon.) Es most kérdezzük meg a kedves l adányi szomszédainkat: nem kívánnak-e egyebet.

A l a d á n y i a k (a sikeren felbuzdulva): Dehogynem. Miért ne? Adják nekünk a Csokonai szobrot.

A t a n á c s (boldogan): Nagyon szívesen!

D e b r e c z e n v á r o s n é p e . (zokogva): Talán a Szabadság szobrot tet-szenének kívánni, azt inkább odaadnánk.

A la d a n y i a k (műértően): Nem kell. Hanem a nagytemplomot elfogadjuk.

A t a n á c s: Holnap át fogjuk tolatni.

A la d a n y i a k: Eltolathatják a zsidó templomot is, az is elég csinos kis épület.

A t a n á c s: Egyébbel nem szolgálhatunk?

A la d a n y i a k: Szüntessék be a kisvasutat -- nekünk sincs, még is meg vagyunk.

A t a n á c s: Ez nekünk magunktól soha nem jutott volna az eszünkbe. Talán a lóvonatot is beszüntethetnénk?

A la d a n y i a k (kegyesen): Egészen magukra bizzuk. (Kedvesen) Ma nem jut egyéb az eszünkbe, de holnap majd újra kívánunk egyet-mást.

A debreczeniek reszketve néznek a holnap elé.

X.

Egyház és iskola.

A tiszántuli egyházkerület közgyűlését előkészítő bizottságok már megkezdették működésüket s e miatt az egyházkerületi közgyűlés számos vezető férfja már városunkban időzik. Tegnap a népiskolai tanügyi bizottság, délután pedig a könyvtári albizottság tartottak ülést, ma a tanügyi bizottság, délután a pénzügyi bizottság, holnap a főiskolai igazgató tanács tartanak üléseket.

Presbitéri közgyűlés. A debreczeni ref. egyház presbitériuma vasárnap tartja közgyűlését.

Protestáns estélyek. A hittanszaki önképző társulat, az eddigi sikereken felbuzdulva, folytatja a protestáns estélyek rendezését. Legközelebb november 29-én és december 13-án tartanak ily estélyeket. Az estélyek sikere érdekében már folynak az előkészületek; folyó hó 18-án a társulat versenyszavaltást tart, melynek alapján a két legjobb szavaltót ez estélyekre kiküldi.

A „M. I. Ö. T.” szombaton tartja rendes heti gyűlését a következő műsorral: Szeőke János szavalt. Oláh Béla felolvas, Lukács Tibamér szavalt, Kocsis János felolvas.

Egyházi gyűlések. A ref. egyház gazdasági-bizottsága pénteken délután 5 órakor, az árvauügyi-bizottság szombaton délután 5 órakor ülést tart.

A Hajdumegyei tankerületi tanítók Gönczy-egyesülete, Debreczenben város háza kistanáestermében, folyó évi november hó 19-én délután 3 órakor járásköri közgyűlést tartja. Tárgyak: 1. A magyar nyelvtan tanítása, előadja Baresa János ev. ref. tanító-képző tanár. 2. Az „alkohol-kérdés”ről, előadja dr. Burger Péter debreczeni orvos. 3. Elnök, alelnök és jegyző választása.

NAPI HIREK.

Ki lesz a főispán?

Most még sejteni sem lehet, de a dolgok úgy látszik fordultak s a jellekből ítélve a főispáni szék betöltése csupán napok kérdése. Ugy látszik megjelöltést akar Tisza István csinálni ez-

zel is. Tegnap legalább táviratilag rendelte magához Rásó Gyula kir. tanácsos alispánt, aki el is utazott Budapestre. Legilletékesebb helyről kapjuk a hírt — budapesti tudósítónk nyomán — hogy semmiesetre sem vár Tisza a főispáni szék betöltésével ujévig s pár nap múlva Puky Gyula öröke be lesz töltve.

Személyi hír.

Benedek János országgyűlési képviselő, lapunk főszerkesztője Debreczenben időzik.

A holnapi rendkívüli közgyűlés.

A holnap, pénteken délután 3 és fél órakor tartandó rendkívüli városi közgyűlés iránt nemcsak a törvényhatósági bizottság tagjai között, de a városban is általános és feszült érdeklődés mutatkozik. — A rendkívüli közgyűlésnek egyetlen egy tárgya lesz: Tisza István belügyminiszter törvénytelen és erőszakos rendelete, melylyel a városi közgyűlésnek az önkéntes adóbefizetések elfogadására vonatkozó megtagadó határozatát megsemmisíti. A tanács tegnap tartott ülésén már határozott állást foglalt a törvénytelen rendlettel szemben. Teljes tudatában annak, hogy a közgyűlés határozata nemcsak jogos, de a legtörvényesebb alapon áll, míg ezzel szemben a hadügyminiszter határozata erőszakos és egyenesen a törvénybe ütközik, azt javasolja a holnap tartandó közgyűlésnek, hogy régebben hozott határozatát tartsa fenn változatlanul. Tisza István belügyminiszter mikor ezt a rendeletet leküldte, megkezdte az erőszakosságát, bizonyosságát szolgáltatta annak, hogy az ország közigazgatásába bele akarja vinni a korrupciót és beleavatkozik a legnagyobb erőszakossággal egy városnak törvényben biztosított autonóm jogaiba. A holnap tartandó rendkívüli közgyűlés bizonyára méltó feleletet ad Tisza erőszakosságára és magáévá teszi egyhangulag a tanács javaslatát: ragaszkodni fog előbb meghozott határozatához és a belügyminiszter rendeletét nem veszi tudomásul, ezt erélyesen visszautasítja. A rendkívüli közgyűlésen már nem Puky Gyula főispán, hanem Kovács József polgármester elnököl.

A rendkívüli közgyűlés egybehívására az alábbi meghívó bocsájtott ki: Meghívás a f. 1903-dik évi november hó 13-dik napján. — pénteken — délután 3½ órakor a város háza nagytermében tartandó bizottsági rendkívüli közgyűlésre. Tárgy: Az önkéntesen fizetni szándékolt adó elfogadásának megtiltása tárgyában 244/3574—1903. eln.

sz. alatt hozott közgyűlési határozatra vonatkozó belügyminiszteri leiratok. Debreczen, 1903. november 11. Kovács József, polgármester.

Tisza István Hajdumegye tiszviselőihez.

Az erős kéz dolgozik és készül — a választásokra. Készíti a törzskönyvet a tiszviselőkről, hogy tisztában legyen, kire mit lehet számítani. Egy kis mézes madzagot is keresztül húz a szájukon, sejtetvén, mintha a fizetésüket is javítani akarná, hogy jobb kedvük legyen a kereskedésre. Ma érkezett meg Hajdúvármegyéhez Tisza Istvánnak, mint belügyminiszternek a rendelete, hogy a megye készítsen fizetési és minősítési táblázatot a tiszviselőiről és pedig sürgősen. Persze, mert nem lehet tudni semmit. Es-tleg jönnek a választások s a tiszviselők abban a reményben, hogy a fizetésüket javítani fogják nagy buzgósággal látnak hozzá a kortes szolgálathoz.

Értekezlet a debreczeni egyetem ügyében.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület egyetemi bizottsága tegnap délután ülést tartott, mely alkalommal tárgyalták a debreczeni egyetem szervezeti szabályzatát. Az értekezlet elfogadta a főiskola akadémiai tanárkarának javaslatát és azt az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti. Az egyetemi bizottság értekezletén részt vett az akadémiai teljes tanári kar, azonkívül Puky Gyula főispán. Az értekezleten Széll Kálmán szalontai esperes elnökölt és élénk részt vettek a vitában: Puky Gyula, Jászay Viktor, dr. Kérészy Zoltán, dr. Ferenczy Gyula, dr. Bartha Béla és Balogh Ferencz.

A juristabál.

A juristabál tisztikara e hó 14-én d. u. 6 órakor Vecsey Imre elnöklésével ülést tart.

Thaly Kálmán egy debreczeni könyvről.

Thaly Kálmán városunk nagynevű országgyűlési képviselője a következő levelet küldte dr. Burger Péter orvosnak, a kinek „Védekezzünk az iszákosság ellen” c. könyve méltán keltett feltűnést a szakirodalomban. A levél így szól:

Tek.

Dr. Burger Péter urnak,
Debreczen.

Becses művével, a melyben a sok külföldi összehasonlító statisztikai adat különösen becses tanulságokat a könyved irány pedig élvezetes átolvasást nyújt, szives megküldéseért fogadja hálás köszönetemet.

Kiváló tisztelettel

Dr. Thaly Kálmán
Debreczen város I. ker. orsz.
képviseleje a m. tud.
Akadémia r. tagja.

HRABÉCZY ANTAL

fehérnemű gőzmosó és vasaló intézete

MEGNYILT Széchenyi-utca 42-ik sz. a.

A Csokonai kör és az Arany János társaság.

Szabolcska Mihály a kiváló író, lelkész, a mi régi jó ismerősünk kezdeményezésére s kiváló agitációja mellett megalakult Temesváron az Arany János irodalmi társaság, melynek elnöksége tegnap megleghangu átiratban tudatta megalakulását a debreczeni Csokonai körrel, kérve támogatását az együttműködésre. A Csokonai-kör hasonlóan megleghangu levélben fogja üdvözölni az ország legfiatalabb irodalmi társaságát, mely mint átiratában hangsúlyozza a Csokonai körtől vesz példát és minden tekintetben a nemzeti magyar irodalmat akarja érvényesíteni a kozmopolita irodalmi irányzatokkal szemben.

A földesi óvoda.

Nem régen építette Földes az óvoda-épületet, de bizony nem sok gyönyörűsége telhetik benne, mert a két végső szárnya az épületnek beomlásra fenyeget. A község előljárósága éppen ezért szakértők kiküldését kéri a megyétől, megállapítandó, hogy kit terhel ezért a felelősség.

Kivágott fák.

A városi tanácshoz panasz érkezett arról, hogy a 2. honvédhuszárezred egyik százada az u. n. folyólegelőnél 15 darab akaczfát kivágott ott átjárót létesített. A ma tartott üléséből átit a 2. honvédhuszárezred parancsnokságához, felkérve, intézkedjék, hogy a város tulajdonár képező területeken hasonló esetek ne ismétlődjenek.

Csokonai ünnep.

A főiskolai magyar irodalmi önképző társulat nagyszabású ünnepélye f. hó 15-én, vasárnap fog lefolyni. Az ünnepélyre a meghívókat most küldi szét a társulat elnöksége. Az ünnepély műsora a következő: Délelőtt 10 1/2 órakor a Csokonai-Szobornál. Szózat. Közének. Csokonai Irta: Kovács István. Szavalja: Kincses László hitanhallgató. A szobrot megkoszorúzza Szarka Lajos joghallgató. Himnusz. Közének. Délután 5 órakor a főiskolai diszteremben: A reményhez Énekli: a főiskolai énekkar. Az ünnepélyt megnyitja Erdélyi Károly a M. I. Ö. T. elnöke. Komoly szavaltat. Tarja: Göbel Károly joghallgató. "Csokonai dalok" Pfeifertől. Eredeti (1809.) Zongora kísérettel. Hajdu László joghallgató. Kiséri Balogh István joghallgató. Részlet "Absolon" tragoediából. Irta s felolvassa: Jánossy Zoltán ev. ref. lelkész ur. Vig szavaltat. Tartja: Baróthy István hitanhallgató. a) "A tihanyi eechohoz". Énekli: a főiskolai énekkar. b) "Csikó bőrös kulacsához". Énekli: a főiskolai énekkar. A Csokonai darabokat férfikarra átitta: Mácsai Sándor. Az ünnepélyre belépti díj nincs, azonban szíves adományokat a társulat pénztára javára elfogad s hirlapilag nyugtáz.

Talált bőrök.

Tegnap a József főherceg-utcában 10 darab szépen kikészített lóbőrt, talált a rendőrség, mely legalább is 300 korona értékűt képvisel. A bőrök tulajdonosa jelentkezhetik a rendőrség bünyügyi osztályánál, ahol kellő igazolás mellett átveheti a bőröket.

Rovott multnak törzskönyve.

Ez lesz az a fekete könyv, melybe a veszedelmesebb gazemberek lesznek bevezetve, megfelelő "élettrajzi" adatokkal együtt. Végh Gyula rendőrfőkapitányhelyettes készíteti a törzskönyvet, mely aztán aztán az egyes bünyügyi nyomozatoknál, a nyomozó közegeknek nagy könnyebbé fog szolgálni.

A C betű diadala.

A magyar ortográfiában régóta, sokat hánytorgatott problema a c betű írásának a módja. C vagy cz, homouision vagy homouision? Egész háborusdi keletkezett a tudós Akadémia és az irodalom meg a pedagógia emberei között, s két hatalmas párt harczolt egymás ellen. Az egyik a tárgytalan, pusztán c-t írta a zaszlójára, a másik tábor a cz-vel szövetekezett a cz betű örök dicsőségéért rántott kardot. Évek óta tart a küzdelem, de a koszorut még nem tűzték föl egyik lobogóra sem, csak néha történik meg, hogy egyik-másik tábor valahol diadalt arat. A cs. és kir. a cz maig is ur a magyar írásban, s teljesen még nem sikerült kiküszöbölni egyiket sem a másik rovására. Az iskolában a litteraturában és a sajtóban egyformán hasznalatos a vitás betű mindkét alakjában. Olykor azonban pártul fogják egyiket, másikat, a mint most Nagyváradon történt. A prem. rendű főgimnázium tanári kara ugyanis rendeletben hivta föl a tanuló ifjúságot, hogy írásbeli munkalatainál ezentul a cz-t mellőzze, s csupán az egyszerű c-t használja. Az ilyképp polgárjogot nyert betű bizonyára nem okoz gámbat a diákoknak, mert hiszen jó azt tudni, hogy éppen nem a C az a betű, amely öl.

Razzia a rendőrségen.

A rendőrség koronként a város gyanusabb helyein razziát tart s ilyen alkamakkor több foglalkozás és helynéküli egyénre talál rendesen. Tegnap is úgy volt s több csavargót talált, egyet Csapó-utcán egy épülő házban meghuzódva. Ha ott hál reggelre bizonyára megveszi a hideg. Talalt idegen illetőségűeket is, a kiket aztán elitolonzoltattott.

A légszeszgyári

lámpagyújtók tanyája november 15-én a városi iroda és lámparakár pedig november 20-án a Piacz-utca 81. sz. alatti új helyiségbe költözik át. Ennélfogva az éjszakai gazvezeték zavarok f. hó 15-től (vasárnap-tól) fogva már új helyiségben jelentendők be, nov. 20-tól fogva pedig a városi iroda és raktár is ott fog működni.

Elveszett

egy szürketollazatu kopasz nyaku polymouth fajakka. A szíves megtaláló keretik e lap kiadóhivatalába értesítést küldenoi, hol illó jutalomban részesül.

Olvasóink figyelmébe

ajánljuk, hogy szinehagyott, avagy peccéses. elpiszkolódott ruháikat olesó árak mellett Konez Józsefnél festessék és tisztítsassák. Füzlet Batthányi-u. 2. sz. a. Mühely Vár-u. 7 sz. zenede során.

Igyunk

Avasujfalusi Oroszlán természetes égvényes savanya gyógyvizet, üvegenként 12 flit. Kapható kizárólag a Schwarcz-féle dohánytözsdeben. Piacz u. 29.

Osztálysorsjegyek

íránt érdeklődőket különösen figyelmeztetjük a Nemzeti Pénzváltó-Részvénytársaság mai hirdetésére.

Felhívjuk

olvasóink figyelmét Gaedicke A. Budapest ismert és legnagyobb szerencsegyűjtődjének mai hirdetésére. — E czég szerencséje máris közmondásossá vált, úgy hogy mindenki csak a szerencsés Gaedickénél akar vásárolni. Nem mulik el tényleg huzás a nélkül, hogy e czég egy vagy több főnyereményt fel nem tudna mutatni.

Táviratok.**A képviselőház ülése.**

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, nov. 12.

Az előjelekből ítélve a mai ülés nagyon viharos lesz, sőt miután erősen tartja magát az a hír, hogy az ülés végén Tisza István beterjeszti az ujonczozásra vonatkozó javaslatát, úgy beszélük, hogy a mai ülésnek csak hajnal tájban lesz vége.

Az ülés eddigi lefolyásáról a következő táviratokat kapjuk.

Mentelmi ügyek.

Az ülés mentelmi ügyek beterjesztésével kezdődött.

Benedek János mentelmi jogát a bizottság javaslatára a Ház, párviadal vétsége miatt felfüggesztette, hogy a bíróság e lovagias vétség miatt ítélezhessen felette.

Több mentelmi ügy tárgyalása után szünet volt.

(Tisza programja.)

Szünet után a Tisza kormány programját tárgyalták.

Báró Kaas Ivor szólal először Tisza programbeszédéhez, élesen kritizálva azt. Beszédét azzal végzi, hogy vtsszautasítja ezt a programot, mert az nem nyújt biztosítékot arra, hogy Magyarországon a nemzeti törekvések érvényesülhessenek.

(Az ujonczjavaslat.)

Nagy riadalmat keltett a folyosón az a hír, hogy a mai ülés végén beterjeszti Tisza az ujonczozásra vonatkozó javaslatot s kéri fogja annak napirendre való kitűzését.

— Akkor hajnalig nem is megyünk innen haza. — hallatszik a harczias ellenzéki oldalokról.

Az olasz borvamszerződés megkötése.

Budapest, nov. 12.

A borgazdák küldöttsége tisztelt ma Hieroinmy kereskedelemügyi miniszternél, kérve, hogy sürgösen olyan törvényjavaslatot terjesszen be a Házhoz, mely felhatalmazza a kormányt az olasz vámszerződés megkötésére.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

Nov. 12.

Készáru: csendes.

Buza áprilisra	7.76—7.77
Rozs "	6.72—6.73
Zab "	5.51—5.52
Tengeri májusra	5.28—5.29

Boszuból megmérgezett gyermek.

(Egy asszonyi állat réntette.)

A boszuból történt gyilkosságok zerei között kevés van, melyben az állat annyira urra lenne az emberben s mely annyi elvetemültséget, annyi lelki gonoszságot árulna el, mint az alábbi gyilkosság, melyben egy ártatlan gyermek esett áldozatul egy állatias asszony boszuszomjának.

A dolog Világoson történt. El ebben a községben két család, kik már időtlen-idők óta oly barátsággal viseltetnek egymás iránt, mint a Rómeo és Júlia szülei. Szinte életcélja volt a két családnak, hogy a másiknak napjait megkeserítse s aig mulott el nap, hogy valami kellemetlenséget egymásnak ne okoztak volna. A szertelen gyűlölet oka valószínűleg abban keresendő, hogy úgy az egyik, mint a másik család feje tilmarmester s bizonyára a versengés tette őket ily halálos ellenségek.

A napokban ez a gyűlölet oly förtelmes alakban, oly embertelen cselekedetben nyilvánkozott meg, melyre egy anyát bizonyára képtelennek tartana mindenki. Az egyik timár felesége ugyanis kénsavval megmérgezte ellensége gyermekét, kinek egész belseje összeégett. Az égési sebek, valamint az erős mérgezés folytán a szegény gyermek néhány napi kínlás után meghalt. A hivatalos boncolást tegnap ejtették meg Világoson és a gyermek halálának említett okát konstatálták.

A gonoszlelkű asszonyt azonnal letartóztatták s a világi járásbírószék fogházába zárták. Ott várja be, míg a törvény szigorú állati cselekedetért a méltó büntetést kiszabja rá.

A póruljárt dászkál.

Irta: Smilovics Mihály.

Folyt. és vége.

Megjött a várva várt nap. Megérkezett a tanfelügyelő. A pápa, a dászkál nagy örömmel fogadták és kísérték az iskolába. Már utközben tudakozódott, hogy tanítanak e valamit a magyarból is. De még mennyit, volt a felelet, mindjárt meg is győződhetik a nagyságos ur. Most a királyokat vetjük, később lesz még több is. De nehogy azt gondolja, hogy csak egyesek tudják, sorban fogom feleltetni, mindegyik fog egy királynak a nevét mondani és azonnal meg is kezdte az egzaminálást. Ment minden, mint a karikacsapás, egy királyt sem hagytak ki. A tanfelügyelőnek csak úgy örült a lelke. De mégis észrevett valami hibát, u. i. Hollós Matyást kihagyták. Hát Matyás? kérde a tanfelügyelő. Murit, murit, kiáltják a fiúk. A tanfelügyelő nem értvén oláhul, a pápa és a dászkálhoz fordult, hogy mit jelentsen ez? Ezek nagy zavarokban szóhoz sem tudtak jutni, az izzadság csak úgy csorgott róluk. De volt a tanulók közt egy hányaveti, kinek az anyja előláhosodott magyar volt és ennek a révén tudott egy néhány magyar szót, kit ezért a tanító is, a gyermekek is „ungornak” csufoltak, ez feláll és jelentkezik. Na fiam, szól a tanfelügyelő, hát Matyás? Meghalt, volt a felelet. Bizony fiam, és oda az igazság, egészíti ki a tanfelügyelő.

Nagyon helyesen feleltél. Kihivta a padból, barackot nyomott a feje bubjára, egy ujdonat új koronást a markába, a dászkált meleg kézzorítással jutalmazta meg, megígérte, hogy e nagyszerű, ritka hazafiságot megfogja jutalmaztatni az ezelőre fennálló egyetek által. E kedvező fordulatra a pápa neki bátorodott és jelentette, hiszen ezt is tudta az egész osztály. Mert „murit” annyit tesz, hogy meghalt. Ennek a kijelentésnek még jobban örült a tanfelügyelő. A dászkál pedig, mintha már hallaná az aranyok csengését, úgy örült. A tanfelügyelő, miután megelégedését kifejezte és még azt is megígérte, hogy egy hó mulva egész deputációval fog visszatérni, elutazott. Hire járt a faluban a nagyszerű sikernek és a biztosan várható pénznek. A zsidó már hitellezni kezdett, volt minden bőviben.

Most a kupaktanács, a dászkál és pápa azon tanakodtak, hogyan lehetne a magyaroktól még több aranyakat kicsikarni. Megállapodtak, hogy ugyanazon módszer szerint mint a történetet fogják a földrajzot is tanítani, hogy sorban, ahogy ülnek, fog mindegyik egy egy megyét fölmondani. Két hét alatt meg is tanulták a buksik az összes megyéket. A tanfelügyelő is megérkezett a megígért időre a megyei előkelőség kíséretében. A tanítónak szánt jutalomdíjat is magával hozta, még pedig több egylettől. Kezdi a történettel. A fiúk, mintha csak dróton buznák, elmondják a királyok neveit hiba nélkül. Matyás ismét kimaradt. A tanfelügyelő kérdésére az egész osztály egyhangulag azt kiabálta: murit, murit; csak az a hányaveti „ungor” ordította: meghalt, mit a tanfelügyelő természetesen ismét ki egészítette, hogy: oda az igazság. A bizottságnak is annyira nőtt a szíve, hogy téli volt, hogy szívtágulást kap. A tanítónak reszketett a keze a remélt sok magyar aranytól. Most már nem csak hangjukat vélte hallani, hanem mintha már markolná is.

Hanem most következett a nagy „sláger”. A tanító, már ahogy magyarságából felt, azt mondja: Nem csak a történetet, de a földrajzot is tanította és kezdi is már előbbi mód szerint felmondani. Ismét nagy öröm a bizottság részén.

Csak hogy egy csekélyke kis hiba itt is történt. Kihagytak u. i. egy megyét, még pedig azt a megyét, amelyhez az a helység is tartozott. Hát X. megye? kérde a tanfelügyelő. „Murit, murit” ordította az egész osztály. Meghalt! harsogja a hányaveti „ungor” felbuzdulva a történeti murit és „meghalt” sikeren. Mi halt meg? Ki halt meg? kérde a tanfelügyelő. Általános zavar. Nagy nehezen megértették, hogy az a fiú, kit úgy hittak, az halt meg. A bizottság egyik tagjának eszébe jutott a történetbeli „meghalt.” Elkezdtek a gyermekeket más sorrendben kihallgatni; volt erre egész zür-zavar. Nagy Lajos után I. Béla következett, erre Rudolf stb. A földrajzban szintén ilyen bábeli zavar. Kintunt ugyanis, hogy az a fiú, kit Matyásnak hittak, valamint az is, kit X megye után neveztek, a dresszura óta meghaltak; kintunt továbbá, hogy egy gyermek sem tudott többet egy szónál.

A tanfelügyelő erre szégyenkezve el-sompolygott, utána bucsuszó nélkül a bizottság. A dászkál felesége katrinca, a prunkók bockor nélkül maradtak, kevés ingóságát a zsidó vette el az adósságban. A szülők persze nem nevettek hanem a dász-

kál és a pápa házaik megostromolták, hogy ily szégyent hoztak helységükre. Ugy a dászkál, valamint a pápa kénytelenek voltak a nép dühe elől megszökni. És, ha valahol meg nem állapodtak, még mai napig is szöknek.

Késő éjjel egy rengeteg erdőbe értek, hol pihenőre fektethették bánattal teit fejüket. Nem tudtak elaludni, különösen a pápa nem, eszébe jutott szép állása és kecskéi, nem bírta felfogni, hogy tulajdonképen mit vétett ő a domnyező ellen. Egyszerre csak nagyot üt öklével fejére, amire a dászkál is fel-eszmélt. Jaj, az én számár fejem! kiáltá. Hogy nem jutott eszembe! hiszen éppen így jártam az én paraszttommal, ki a kecskéket adta. U. i. egy évvel azután, hogy oly könnyű szerrel megtanítottam a „Tatanosztra” valami ügyben megjelent nálam. Arra a kérdésemre, hogy tudja e még az imát, nagy örömmel el is kezdi mondani, de ezt a szót „kenyerünket” kihagyta. Kihagyásának okául azt hozta fel, hogy az a tinó, a melyet „kenyerünket” nek neveztek, meghalt. Oh az én számár fejem, ha ez előbb jön eszembe, lenne most pénz is, becsület is, állás is.

SZINLAP.

Ma, csütörtökön, bérlet 37-ik szám „A”

Herbelin papa.

Bohózat.

Kezdeté 7 órakor,

Holnap, pénteken, bérlet 38-ik szám „B”

Bob herczeg.

Regényes operett 3 felvonásban.

Boros Testvérek nődivat áruházába remek őszi divatkelmék és téli czikkek óriási választékban megérkeztek. Meglehető olcsó árak.

Egy jókarban levő kis Singer varrógép jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Eladó egy teljesen új mignon zongora Kandia-utca 5 sz. a'att.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódoi

Debreczen, kistemplom bazár.

Ujonnán átalakított divatáruház.

„Menyasszonyi KELENGYE.”

Vászon, Készféhernemű.

„Külön szőnyeg osztály.”

Ágy- és Asztalterítők, Fügönyök, Batorszövetek, Cocus lábtörítők, Flaneltakarók, Lópokróczok.

Linoleum.

Olcsó, szabott árak!

Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

Báli selyem 60 krtól

11 frt 35 krig méterenként, valamint a legujabb fekete, fehér és színes **Henneberg Selymekben** 60 krtól egész 11 frt 35 krig méterenként. Sima, csikos, koczkás és mintázott Damast stb.

Selyem Damast	85 krtól 11 frt 80 krig.	Selyem Bast egész ruhák	9 frt 90 krtól 43 fr. 25 kig
Foulselyem mintázott	60 „ 3 „ 78 „	Báli selyem	60 krtól 11 frt 35 „
Menyasszonyi selyem	60 „ 11 „ 35 „	Blous selyem	60 „ 11 „ 35 „

Méterenként portó és vámmentesen házhoz szállítva. Minták forduló postával. Schveiczba 2-6s levélbélyeg.

Selyemgyar Henneberg, Zürich.

A XIII. magyar kir. szab. osztályosorsjáték nyereményeinek sorozata.

110.000 sorsj. 55.000 nyer.
Minden második sorsjegy nyer

Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió korona.

A nyeremények készpénzben fizetettek ki.

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 „	200000
2 „	100000
1 „	90000
2 „	80000
1 „	70000
2 „	60000
1 „	50000
1 „	40000
5 „	30000
3 „	25000
8 „	20000
8 „	15000
36 „	10000
67 „	5000
3 „	3000
437 „	2000
803 „	1000
1528 „	500
140 „	300
34450 „	200
4850 „	170
4850 „	130
100 „	100
4350 „	80
3350 „	48
55000 nyer. és jut. összegben.	14,459.000

Felhívás

a XIII-ik

magy. kir. szab. Osztályosorsjátékhoz.

Az I. osztály huzása már

1903 évi november hó 19. és 20-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek ára :

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolcad
12 kor.	6 kor	8 kor.	1. k. 50 fil.

Az eredeti sorsjegyek szétküldése utánvèt, vagy az összeg előzetes megfizetése ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb a postautalványon való rendelés. Minden megrendeléshez csatolom a hivatalos játéktervet. A hivatalos nyereményjegyzéket azonnal a huzás után küldöm szét. Befizetési lapokat a pénzüszségeket díjmentes átutalhatása céljából ingyen bocsátok ügyfeleimnek rendelkezésére.

Becsés megrendelését sziveskedjék mihamarább hozzám juttatni.

GAEDICKE A.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtője.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

A következő főnyereményeket fizettük ki eddigelé b. ügyfeleimnek :

600000	kor.	62551.	sz.
400000	„	33464.	„
400000	„	11113.	„
400000	„	28916.	„
100000	„	42758.	„
100000	„	49878.	„
100000	„	87991.	„
70000	„	60912.	„
60000	„	17357.	„
60000	„	78863.	„
60000	„	82528.	„
60000	„	97263.	„
30000	„	6920.	„
30000	„	38191.	„
30000	„	90664.	„
25000	„	23481.	„
25000	„	30049.	„
25000	„	52235.	„
20000	„	14674.	„
20000	„	28950.	„
20000	„	33402.	„
20000	„	35862.	„
20000	„	44410.	„
20000	„	60781.	„
20000	„	78848.	„
20000	„	88974.	„

Gaedicke szerencseje

utólérhetetlen, mert egy gyűjtőde sem mutathat fel ilyen óriási sikereket.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a „Kigyó”-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit :

Harmat-crème

arczsépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sörny, szeplő s egyéb bőrtisztatatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz ; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadohoz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz-bőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdév, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Megátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehérmüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készült ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szivesen szedik.

A Mihalovits-féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Mihalovits J. Gyógyszertára a Kigyó-hoz Debreczenben.

HAJDU-

megyében

eddig

8 főnyereményt

és

29 más nagyobb

nyereményt

fizettünk ki.

Bebizonyított tény, hogy a magyar királyi szab. osztálysorsjáték utján igen sokan jutottak jóléthez, sőt gyakran nagy vagyonhoz is; miáltal a magyar osztálysorsjegyek általános kedveltségnek örvendenek. Egyetlen más sorsjáték sem nyújt hasonlóan kedvező nyeresi esélyeket oly nagy összegű nyereményekkel, mint a magyar osztálysorsjáték.

A következő osztálysorsjáték hat osztályában 110.000 sorsjegyből 55.000 darabot, tehát a felét körülbelül

14 1/2 millió korona készpénzzel sorsolják ki.

Főnyeremény esetleg egy millió korona, illetve: 600.000, 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 90.000, 2 á 80.000, 70.000 stb. stb.

Első osztály huzásai már f. hó 19 és 20-án.

Az első osztály eredeti sorsjegyek ára: egész kor. 12.—, fél 6.—, negyed 3.—és nyolcad 1 K. 50 F. Sorsjegyeket postautalvány-összegek ellenében vagy utánvétellel küldünk. Hivatalos nyeremény-jegyzékkel pontosan szolgálunk. Játéktervet minden sorsjegy-küldeményhez mellékelünk.

NEMZETI PÉNZVÁLTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, Gizella-tér 1. T.

Sürgöny cím:

„Nemzeti Pénzváltó Budapest.”

Intézetünk

abban a helyzetben van, hogy bármily nagy nyereményt — még esedékesség előtt is — a legszigorubb titoktartás mellett, jutalékmentesen fizet ki és ügyfeleinek minden irányban a legmesszebb menő biztonságot nyújtja.

A legtöbb főnyereményt

nálunk

vásárolt sorsjegyeken nyerték.

PEKAREK ^{FÉLE} CHINA és CEYLON TEA

minőségénél fogva, bármely más teával nem pótolható, mintán finomsága, ereje és zamata a régen bevált keverési módszer által felülmúlhatatlan marad. Senkise mulasszon el egy kísérletet megtenni. Csak eredeti csomagokban kapható minden finomabb drogusita, fűszer és csemege kereskedésben.

Debreczenben képviselve: **Halmágyi József** ur által.

Ő cs. és Apost. kir. Felségének  legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony czélokra szánt

XXIII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 19.382 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.880 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára ruq.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1903 évi december 17 én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 7 sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytözsdekben, adó, posta, távirtda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók, Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.



Gyomor-, bél- és vértisztító kuránál
már félpohár természetes

Igmándi keserűvíz

reggelenként használva, kitűnően beválik.

Kapható gyógyszertárak és üzletekben, úgy a forrástulajdonos:

Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban.

Raktár Budapesten deskuty L. cégnél.

Export Amerika és Angolországba.

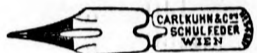
Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávi szemben.

ISKOLAI CÉLOKRA

minden tekintetben
megfelel

legújabb tollunk

548 EF és F szürke



legtinomabb acél, kitűnő minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapított 1843-ban.

Minden írószer-kereskedésben kapható.

Különleges tánczek tanfolyama.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az „Arany Bika” szálloda emeleti kistermében a társas szalon tánczoknak minden nemeiből és főképen az újabb tánczokból u. m.:

Galotte á la Francaise, Boston keringő, Boston á la Amerikain, Boston á la Parisien, Mazurka á la Czarevna, Gentry palo, ás, Polka noblesse, Pas de quatre, Tarsalgó (magyar szalonégyes), Pas de patineurs, Francia négyes, Mirabela Polka, Polka francaise, Lengyelke, Csárdás, Gyorspolka, Fűzértáncz (Cotillon)

f. évi november hó 20-án

Táncztanfolyamot

nyitok, melyre a beiratások László Albert és Társa könyvkereskedésében és lakásomon: Méliuszter 15 sz. a. eszközöltenek.

Az oktatás a párisi tánczművészeti akadémián elfogadott legújabb francia módszer alapján eszközöltetik.

Tandij 5 heti tanfolyamra 16 korona.

Az oktatás a tanuló ifjuság részére d. u. 5-7-ig, a felnőttek számára 8-10-ig, kedden, csütörtökön és szombati napokon tartatik.

Különösen felhívom a n. é. felnőtt ifjuságot, kiknek részére egy külön Boston-tanfolyamot nyitok, melyet eddig a vidéki városokban csakis én magam tanítottam.

Kivánatra magánórát is adok in ézetben vagy családi körökben.

Tisztelettel

Neumann Márkus

fővárosi okleveles táncztanár.